

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПВ». 2024 продовольчої безпеки (Global Food Security Index; GFSI) набравши 57,9 бали за 100-бальною шкалою оцінки, що на 4,1 бали нижче в порівнянні з попереднім роком. Погіршення показників багато в чому пов'язане із активізацією воєнної агресії РФ на території України. Згідно з Глобальним індексом продовольчої безпеки, найвищий рівень продовольчої безпеки має Фінляндія із загальним показником індексу 83,7 бала. У Фінляндії найвищі оцінки здобули доступність (91,9 бала), а також якість та безпеку продуктів харчування (88,4 бала). Наступними країнами у генеральній класифікації країн із найвищим рівнем продовольчої безпеки є Ірландія (з показником 91,9 бала) та Норвегія (88,4 бала). Серед усіх країн, включених до індексу, найнижча продовольча безпека була у Сирії, де загальний індекс становив 36,3 пункту. У разі Сирії доступність продовольства отримала найнижчу оцінку (26,6 бала). Продовольча безпека, найімовірніше, залишиться однією з критичних світових проблем. У зв'язку з цим Світовий банк включив продовольчу безпеку та безпеку в галузі харчування до восьми глобальних проблем, що потребують всеосяжного підходу.

Список використаних джерел

1. Онегіна В.М., Антощенкова В.В. Основи глобальної продовольчої безпеки. «Духовність особистості: методологія, теорія і практика». Volume 1 2023. С.140-149. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2022-103-1-6-140-149>
2. Antoshchenkova V., Antoshchenkov R., Anisimova O. Enhancing competitiveness as a key factor in improving living standards. Vectors of competitive development of socio-economic systems : monograph. Ed. by O. Mandych, T. Pokusa. Academy of Management and Administration in Opole, 2020. С.4-10. https://www.wszia.opole.pl/wp-content/uploads/2020/05/1_2021.pdf
3. Антощенкова В.В. Складові та напрямки управління продовольчою безпекою. «Аграрні інновації» № 18, 2023. С. 212-219.

УДК 330.117

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АПВ

Ткаченко С.Є. к.е.н., доцент

Державний біотехнологічний університет

Метою дослідження є визначення основних сфер застосування цифрових технологій у сільському господарстві та їх впливу на ефективність агропромислового виробництва, а також визначення основних ризиків.

Запровадження цифрових технологій у агропромислове виробництво в Україні стало важливим кроком на шляху до модернізації та підвищення ефективності аграрного сектору. Сьогодні, коли світ стикається з новими викликами, такими як зміна клімату, зростаюче населення та необхідність забезпечення продовольчої безпеки, впровадження інноваційних рішень стає критично важливим.

Цифрові технології надають аграріям можливість оптимізувати процеси виробництва, зменшити витрати на виробництво та реалізацію продукції та підвищити врожайність вирощуваних культур. Системи точного землеробства, які використовують дані з супутників, дронів та сенсорів, дозволяють фермерам отримувати детальну інформацію про стан ґрунту, вологість, температуру та інші фактори, що впливають на ріст рослин. Це дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо поливу, внесення добрив і захисту рослин від шкідників [1].

Крім того, цифрові платформи забезпечують доступ до ринку, що дозволяє аграріям реалізовувати свою продукцію безпосередньо споживачам, зернотрейдерам або великим торговельним мережам. Це не тільки підвищує прибутковість, але й сприяє розвитку прозорості в агробізнесі. Використання блокчейн-технологій дозволяє відстежувати шлях продукції «від поля до столу», що позитивно впливає на довіру споживачів. Цифровізація також сприяє автоматизації виробничих процесів - системи управління фермерськими господарствами дозволяють вести облік витрат і доходів, планувати посіви та моніторити виконання робочих завдань. Це зменшує ймовірність помилок і дозволяє фермерам зосередитися на стратегічних аспектах ведення бізнесу.

Не менш важливим аспектом є використання аналітичних інструментів для прогнозування врожайності та ризиків. Завдяки аналізу даних, отриманих завдяки інструментам цифровізації, аграрії можуть передбачати можливі проблеми і вчасно реагувати на них, що допомагає уникнути значних фінансових втрат.

В Україні вже існує ряд стартапів та ініціатив, які активно впроваджують цифрові рішення в агросектор. Наприклад, платформи для моніторингу стану рослин, системи управління фермерськими господарствами та онлайн-сервіси для обліку витрат і доходів. Ці інструменти допомагають фермерам не лише зберігати час і ресурси, але й отримувати конкурентні переваги на ринку.

Однак, незважаючи на позитивні тенденції, існують також виклики та відповідні ризики [2]. Багато фермерів, особливо в малих господарствах, стикаються з проблемами доступу до сучасних технологій через високу вартість обладнання та програмного забезпечення. Необхідна відповідна підготовка кадрів, здатних працювати з новими цифровими інструментами. Тому важливою є роль держави у створенні сприятливих умов для розвитку цифровізації агросектору через фінансову підтримку, навчання та інформаційні кампанії.

Технічні ризики пов'язані з можливими збоями в роботі нових технологій, програмного забезпечення або обладнання. Неправильне налаштування систем, відсутність технічної підтримки або недостатня надійність інфраструктури можуть призвести до втрати даних, зниження продуктивності або навіть до зупинки виробничих процесів. Для аграріїв, які покладаються на точні дані для управління своїм господарством, такі збої можуть мати серйозні наслідки.

Фінансові ризики пов'язані з високими витратами на впровадження цифрових технологій. Багато аграріїв, особливо малих і середніх підприємств, можуть не мати достатніх фінансових ресурсів для модернізації обладнання або придбання нових програмних рішень. Крім того, інвестиції в цифровізацію можуть не дати швидкого повернення, що створює додатковий тягар для фермерів. Важливо також врахувати ризик зміни цін на сировину та продукцію,

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПВ». 2024 що може вплинути на фінансову стабільність аграрних господарств.

Організаційні ризики пов'язані з недостатньою підготовленістю персоналу до роботи з новими технологіями. Багато аграріїв можуть стикатися з опором змінам з боку працівників, які не готові прийняти нові методи роботи. Відсутність належного навчання та підготовки може призвести до неефективного використання цифрових інструментів та зниження продуктивності. Тому важливо забезпечити всебічне навчання та підтримку для співробітників у процесі переходу до цифровізації.

Правові ризики пов'язані з нерегульованістю законодавства у сфері цифрових технологій. В Україні існує потреба в розробці чітких норм і правил, що регулюють використання даних, захист інформації та відповідальність за порушення. Недостатня правова база може призвести до юридичних спорів і невизначеності для аграріїв, які впроваджують нові технології. Крім того, питання кібербезпеки стає все більш актуальним у зв'язку зі збільшенням загроз у цифровому середовищі.

Соціальні ризики включають в себе можливість збільшення нерівності між великими агрокомпаніями та малими господарствами. Великі підприємства мають більше ресурсів для впровадження нових технологій, що може призвести до їхнього подальшого домінування на ринку. Це може негативно вплинути на малих фермерів, які не зможуть конкурувати з великими гравцями через відсутність доступу до сучасних технологій. Важливо також врахувати соціальний аспект: впровадження автоматизації може призвести до скорочення робочих місць у сільській місцевості, що викликає занепокоєння у населення.

Висновок. Запровадження цифрових технологій у агропромислове виробництво в Україні має величезний потенціал для трансформації галузі. Це не лише шлях до підвищення продуктивності та ефективності, але й можливість для сталого розвитку сільського господарства в умовах сучасних викликів. Запровадження цифровізації у сферу агробізнесу в Україні супроводжується різноманітними ризиками, які потребують ретельного аналізу та управління. Для успішної реалізації цифрових технологій важливо розробити стратегії мінімізації ризиків, забезпечити навчання персоналу, створити правову базу та підтримувати соціальну відповідальність. Лише за таких умов агросектор України зможе максимально використати потенціал цифровізації для сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Інвестиції в цифровізацію можуть стати ключем до забезпечення продовольчої безпеки та економічного зростання країни в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Ткаченко С.Є. Цифрова економіка: проблеми й ризики формування та розвитку. *Зб. тез VIII Міжнародної Науково - практичної конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем»*, ДБТУ, 2024, Харків, С. 357-360. Режим доступу: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>
2. Юрчук Н.П., Кіпоренко С.С. Особливості використання цифрових технологій в агробізнесі. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 3 (36). 2022. С. 109-116.